

Na okładce: Adoracja Dzieciątka - kwatera XVI-wiecznego tryptyku *Wielka Święta Rodzina z kościoła pw. św. Anny w Oleśnie, okradzionego z płaskorzeźb w sierpniu 1994 r. Obok: tryptyk przed kradzieżą.* (patrz: P. Ogrodzki *Zaginiony: święci z kościoła w Oleśnie*, CBU nr 5 /1998, str. 6)

Fot. archiwum OZP

cenne, bezcenne/utraczone

Redakcja:

Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych

02-916 Warszawa, ul. Okrężna 9

tel.: (0-22) 651-53-00, (0-22) 651-75-00; faks: (0-22) 642-11-85

e-mail: biuro@oozp.org.pl

www.oozp.org.pl

Rada redakcyjna: Monika Kuhnke, Jacek Miler,
Piotr Ogrodzki, Urszula Paszkiewicz, Anna Skaldawska

Redaktor naczelna: Barbara Kobielska

Oprac. graficzne: Marek Pękalski

Oprac. stylistyczne: Krystyna Juriewicz

Korekta: Krystyna Juriewicz

Tłumaczenie: Marzenna Rączkowska

Wydawca: Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych

Realizacja: Stowarzyszenie Artystyczne Sztuka

Na zlecenie Ośrodka Ochrony Zbiorów Publicznych

Zamówienia na egzemplarze prosimy kierować na adres redakcji.

W NUMERZE:

str. 3
MONIKA BARWIK
FLAMANDOWIE Z MUZEUM
NARODOWEGO W GDAŃSKU

Str. 6
MARIA ROMANOWSKA-ZADROŻNA
ZAGINIONE CHOPINIANA

str. 10
MONIKA KUHNKE
CZYTAJĄCY MEZCZYZNA
Z ANTYKWARNI ABE GUTNAJERA

Str. 13
MONIKA FRANKOWSKA-MAKAŁA,
RAFAŁ MAKAŁA
KRZYŻYK KSIĘŻNEJ ERDMUTY

Str. 14
ANNA SACIUK-GASOWSKA
NARODZINY MUZEUM
SZTUKI NOWOCZESNEJ
a.r. (AWANGARDA RZECZYWISTA-
ARTYSCI REWOLUCYJNI)

Str. 19
HANNA ŁASKARZEWSKA
ZBIORY ZAGRABIONE I ICH LOSY
„MODEL” SZWEDZKI (CZ.1)

Str. 24
OPRAC. MONIKA BARWIK
KATALOG STRAT

Str. 28
OPRAC. MARIA ROMANOWSKA-ZADROŻNA
KATALOG STRAT WOJENNYCH
1939 – 1945

Str. 29
ZBIGNIEW HAUSER
ZAPOMNIANE POLSKIE REZYDENCJE
NA UKRAINIE (II)

Str. 32
PIOTR OGRODZKI
BEZPIECZENSTWO ARCHIWÓW
I ARCHIWALIOW

Str. 33
ANNA KROCHMAL
POLACY I POLSKIE KRAJEDZICTWO
KULTUROWE W KRAJACH EUROPY
ZACHODNIEJ (CZ.7)
ZBIORY ARCHIWALNE W POLSKICH
INSTYTUCJACH

Str. 37
PIOTR OGRODZKI
ZINTEGROWANE ZARZĄDZANIE RYZYKIEM
KONFERENCJA ICMS

Str. 40
WOJCIECH PACZUSKI
DROIT DE SUITE
MIĘDZY WYMIAREM EKONOMICZNYM
A KULTURALNYM
WSPÓLNOTY EUROPEJSKIEJ

Str. 43
PIOTR OGRODZKI
ŚLADAMI KRADZIEŻY
STÉPHANE'A BREITWIESERA

str. 46
OPRAC. BARBARA KALETĄ
INTERPOL. NAJBARDZIEJ POSZUKIWANE
DZIEŁA SZTUKI

MONIKA BARWIK

FLAMANDOWIE z Muzeum Narodowego w Gdańsku

W pierwszej połowie lutego 2008 r. Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku wznowiła umorzony 34 lata temu śledztwo w sprawie kradzieży dwóch cennych dzieł malarstwa flamandzkiego z gdańskiego Muzeum Narodowego.

Był koniec kwietnia 1974 r., gdy z kilkudniowym opóźnieniem w polskiej prasie ukazała się wiadomość o kradzieży obrazów z Muzeum Narodowego w Gdańsku. Z ekspozycji zniknęły dwa obrazy: szkic malarski *Ukrzyżowanie* Antona van Dycka i małe tondo *Kobieta przenosząca żar* być może ze szkoły Pietera Brueghla.

Ukrzyżowanie, niewątpliwie cenniejsze z dwóch utraconych dzieł, to obraz monochromatyczny, namalowany brązową farbą olejną na desce, wzbogacony przez artystę o światłocienie, zwracający uwagę pewnością i zarazem swobodą w prowadzeniu kreski. Jest typowym ikonograficznym przedstawieniem tego tematu. W centrum kompozycji Chrystus Ukrzyżowany z głową opuszczoną na prawe ramię. U stóp krzyża Maria Magdalena, lewą ręką obejmująca drzewo krzyża i stopy Chrystusa. Za nią Święty Jan i Maria Matka Jezusa z dłońmi rozłożonymi w geście rozpacz. Po drugiej stronie krzyża grupa postaci z rycerzem na koniu, wielką chorągwią i półnagim mężczyzną wyciągającym włócznię, by przebić bok Ukrzyżowanego. Szkic o wymiarach 48,5 x 43 cm może być repliką lub kopią obrazu, z przedstawieniem sceny ukrzyżowania, znajdującego się w Musée Royaux des Beaux Arts de Belgique w Brukseli. Obraz brukselski

Kobieta przenosząca żar, Pieter Brueghel (szkola)

z kolei uchodził za szkic do ołtarza w kościele St. Michel w Gandawie, wykonanego przez van Dycka na zamówienie Bractwa Św. Krzyża. Według Léo van Puyveldea (kuratora brukselskiego muzeum) była to prawdopodobnie kopia obrazu przeznaczona przez van Dycka dla Bolswerta, który według niej wykonał rycinę.

Szkic *Ukrzyżowanie* w XIX w. znajdował się w zbiorach angielskich. W 1923 r. na jednej z aukcji w Londynie kupił go antykwariusz z Monachium, skąd przed rokiem 1943 został zakupiony do gdańskich zbiorów. Wywieziony z Gdańska w czasie wojny, zabezpieczony przez wojska radzieckie, został zwrócony do gdańskiego muzeum w 1956 r.

Drugi ze skradzionych obrazów to niewielka, zamknięta w kole o średnicy 17 cm, kompozycja malowana farbami olejnymi na desce. *Kobieta przenosząca żar* to przedstawienie rodzajowe. Główną postacią jest tu chłopka krocząca pewnym, zamaszystym krokiem. W prawej ręce trzyma szczyptę do przenoszenia żaru, a w lewej kociołek z wodą. W głębi wiejskie zabudowania, przed nimi na brzegu